ANTONII DE HAEN,

CONSILIARII AULICI, AC MEDICINÆ PRACTICÆ, IN ANTIQUISSIMA ET CELEBERRIMA UNIVERSITATE VIENNENSI, PROFESSORIS PRIMARII

THESES PATHOLOGICÆ DE HÆMORRHOIDIBUS,

A MEDICINÆ STUDIOSIS

ORDINE DEFENDENDÆ, ET OPPUGNANDÆ,

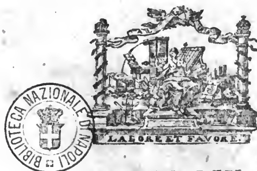
DIE IX. MARTII 1759.

SINGULIS POSTMODUM DIEBUS VENERIS,

HORA TERTIA POMERIDIANA,

IN PALATIO UNIVERSITATIS,

IN AUDITORIO MEDICO.

M. DCC. LIX.

VIENNÆ,

Typis JOANNIS THOMÆ TRATTNER, Cæs. Reg. Aulæ Typographi et Bibliopolæ.

VIRO NOBILLISSIMO
ILLUSTRISSIMO

GERARDO
L. B. VAN SWIETEN,

CONSILIARIO, ARCHIATRORUM COMITI, TOTIUS PER UNIVERSAM AUSTRIAM MEDICINÆ PRÆSIDI, BIBLIOTHECÆ AUGUSTÆ PRÆFECTO, &c. &c. &c.

S. P. D.

A. DE HAEN.

Ex quo gratiosissimo AUGUSTISSIMÆ *jussu, Tuaque gravissima Commendatione, ad Medicinam per experimenta docendam admotus fui,*

id præprimis animo versabor, ut, præter universalem doctrinam medicam, eos potissimum morbos examinandos susciperem, qui Beatam Austriacam Gentem præ reliquis affligere perhiberentur. Obviam autem fuere inter præcipuos Malignitas, Bilis, Hæmorrhois. *His indagandis integro propemodum quinquennio occupatus, detexi demum Malignitatem latius*

pro-

præclamari, quam par esset; Morbosque malignos ipsos, toties hic funestos, benigniores reddi posse, & longe rarius letales. Quibus proinde exponendis, varioque experimenti genere evincendis, in singulis Tomis Rat. Med. & *præsertim in Tertio, multam operam dedi: cui addere id quoque possem, quod læta deinceps experientia abunde posthac, quæ*

 ibi-

ibidem consilia dederim, confirmaverit.

Quo autem secundo loco Bilis in universum diceretur innumeris in morbis primas agere partes, id refutatione dignum non judicavi; visa enim mihi est accusatio a Medicastris duntaxat excogitata, qua in iis, quae neutiquam intelligebant, baptizandis, Magistros se esse, apud imperitum Vulgus

gus probarent: hincque Vulgi potius quam Medicorum, in ore versari.

Cum Tertio vero longe aliter comparatum est. Non Vulgi vox est, sed Medicorum tantum non omnium, per omnes hasce, qua late patent, Regiones, Hæmorrhoidas inter quasvis ferme causas morborum suas agere partes, suam conferre Symbolam, sui petere, mererique, attentionem. Ut demum

 tota

tota profecto Medicina hæmorrhoidalis ſit. Animis alte radicata opinio, præterquam quod Pathologiam genuinam obfuſcet, reddatque incertam, etiam Praxin pervertit, veras Diagnoſes obnubilat, ac veluti necdum ſufficerent, quibus Mortales conflictantur, Calamitates, innumeros propemodum homines diræ ſervituti mancipat, ejusque tyrannide torquet diu noctuque.

Si

Si nunc volvam animo, quod præclara nostra Juventus academica Hippocratice *docta, magno demum in discrimine versetur, ne Praxin amplexa mente vacillet, ubi novum hoc, & ante finem sæculi proxime elapsi fere inauditum Dogma, unanimi omnium prope Medicorum ore prædicari, propugnarique, intelliget; operæ pretium existimavi veram hæmorrhoidum tum*

Theoriam, tum Praxin, Theſium forma exponere, & typis evulgare: ut demum illi ſua quique vice eaſdem defendentes, in Conſultationibus quondam frequentandis haberent, quo ad datas quæſtiones, difficultateſque, reſponderent.

Porro hæc eo lubentius in me ſuſcepi, quod meminerim, jam a primo meo hanc in Urbem ingreſſu, amaras de

hac

hac Medinæ perversione, TUO *sapientissimo ex ore, me percepisse querelas. Hinc eo acceptiorem hanc meam* TIBI *fore opellam arbitror, quod cum ea, quam accuratissimam de Medicina habes, idea; cum* TUO, *quo Europæ universæ inclarescis, antiquo splendori Medicinam restituendi, animo;* TUA *denique cum Voluntate, qua me Medicinam* Hipocratice *tradere*,

&

& quoad ejus facere possim Hippocratice *amplificare jussisti, certo quodam modo conveniret.*

Hæc nunc si probaveris, gaudebo; si simile quidpiam circa alias practicas quæstiones facere jusseris, obtemperabo: cum nihil magis volupe mihi esse possit, quam TIBI, *nihil nisi publicum Bonum, nihil nisi Mortalium commoda, nihil demum nisi Medicinæ incre-*

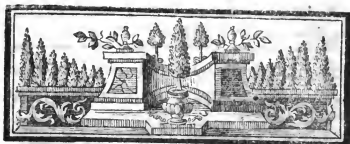
men-

mentum, diu noctuque meditanti, ac-spiranti, obedire, auxilioque esse posse. Vale! & me, quod facis abunde, amare ac fovere perge! Dabam Viennæ 21. Febr. 1759.

ELEN-

ELENCHUS CAPITUM.

THESES

THESES PATHOLOGICAE DE HAEMORRHOIDIBUS

CAPUT I.

De anatomica & physiologica Hæmorrhoidum consideratione.

§. I.

Hæmorrhoides, præterquam quod olim evacuationem sanguinis quamcunque, uteri solius hæmorrhagiam, fluorem album, mucosum ex extremi intestini Recti vasis

ſis prodeuntem humorem, denique ipſa etiam vaſa in fine Recti locata ſignificarent; uſitatiore nunc ſignificatione illam rubri ſanguinis evacuationem deſignant, quæ de apertis Recto in inteſtino vaſis, altius profundiusve hærentibus, profluere ſolet.

II.

Vaſa hæc vel a ſyſtemate *Venæ Portarum* oriuntur, vel a ſyſtemate *hypogaſtrico.*

III.

Ita quidem, ut ſi ex *hiſce* ſanguis fluat, illico tota cruoris maſſa, copioſeque, minuatur; lentius vero, minusque, evacuetur ſyſtema Venæ portarum: ex *illis* autem & citius, & copioſius, & directius, ſyſtema Venæ portarum evacuetur; lentius vero parciusque reliquorum Vaſorum ſyſtema.

IV.

IV.

Attamen quandam hic affert varietatem communicatio mirabilis, quam rami Arteriæ hypogaſtricæ habent, cum Arteriis a Meſenterica Arteria inferiore oriundis: quam ipſiſſimam communicationem venæ utriusque ſyſtematis quoque obſervant. Hac quippe lege ex venis, hypogaſtricarum ramis, fluente ſanguine hypogaſtrico, aufertur quoque reſiſtentia ſanguini ſyſtematis venæ portarum: & vice verſa aufertur reſiſtentia ſanguini venarum hypogaſtricarum, dum cruor ex ſyſtematis venæ portarum ramulis effluit. Videatur circa hæc omnia *Winslow*.

V.

Qui vero, ſi fiat evacuatio ex ultima propagine venæ meſentericæ, aut lienalis, impetus columnæ ſanguinis,

directius gravitat in illum, qui est ad vasis aperturam, verosimile fit hinc magis depleri systema venæ portarum, quam systema hypogastricum, lateraliter duntaxat communicans.

VI.

Verumtamen esse in causa spissitudo atrabiliarii cruoris potest, ut lente is motus, vix apertura transfluat; intereaque sanguis systematis hypogastrici, natura fluidior, qua data porta ruat: quam eandem ob rem atrabiliarius homo consueto evacuationis hæmorrhoidalis effectu penitus caret.

VII.

Quin & sanguis ex propria arteria impetuosius ruens, venamque propriam subiens, superare nonnunquam potest tardiorem vim retrogradi sanguinis venosi, præ spissitudine vix extil-

lan-

lantis; adeoque tunc arteriofus idem fanguis ex apertura effluet, vix venofo admiftus.

VIII.

Verbo, quævis communicationes Arteriarum, Venarumque, utriusque hujus fyftematis, efficere poffunt, ut nunc potius profiliat floridus, immediate *fere* ex arteria profluens fanguis, alio tempore ex venis exeat pene niger; & vice verfa ex venis floridior, ex arteriis obfcurior: prout eft major in uno, quam altero in vafe refiftentia.

IX.

Imo nonnunquam fluit direſte ex ipfis arteriis fanguis hæmorrhoidalis.

α. Ultimæ arteriolæ, rorem, mucum fmegma, hic exhalantes, ut in utero, pulmone, & paffim alibi, ita & hic pof-

ſunt anaſtomoſin pati, ut ipſos globulos rubros transmittant.

β. Poſſunt ipſæ arteriolæ rubræ Diapedeſin, ac Diæreſin pati, quandoſanguis a corde veniens, nimiam offendit in venis hæmorrhoidalibus reſiſtentiam.

γ. Hirudines ipſæ, dum venis minime turgentibus, ad evacuandas hæmorrhoidas adplicantur, æque ſauciare arterias, quam venas, poſſunt.

X.

Lienoſos citius, magisque immediate, hæmorrhoidum fluxus juvat, ſi melancholicus humor ex iis vaſis effluat, quæ ex ipſa vena lienari ſanguinem, retrogrado motu, immediate evacuant, quam ſi hæ venæ modo ex meſenterica vena originem ducunt: alterutro porro contigit modo; utrumque invenit, depinxit, *Euſtachius* Tab. XXVII.

Fig.

Fig. 2. & 4. Imo ex ipſo liene hæmorrhoidales venas ortas *Weslingius* vidit, *pag. 31.* Unde hoc tertio modo omnium maxime juvat.

XI.

Accuratiſſimum *Winslow* in diſſecandis cadaveribus ſecuti, convincimur facile inanitatis illius diſtinctionis, qua ab externis hæmorrhoidalibus vaſis tam ſcrupuloſe interna ſejungamus, & hinc varium ſcopum practicum veluti dirigere annitamur. Quippe & internæ arteriæ hæmorrhoidales, ab hypogaſtricis ortæ, & externæ dictæ a Meſenterica inferiore oriundæ, ita usque ad Recti finem pergunt, ut fluente in Recti margine hæmorrhoide, nemo affirmet, utrum ab Hypogaſtricis ſanguis proſiliat, an a Meſentericis ramis. Præterquam quod præter omnia hæc vaſa quæpiam arteria

 alia

alia hæmorrhoidalis interna formetur, a Ramo iliaco Natium dicto, quæ licet interna ſit, tamen non Recti modo finem, ſed & muſculos ani perreptat. *Vid. eund. Tom. 3.*

CAPUT II.

De Cauſis Hæmorrhodium.

§. I.

Habent haſce Hæmorrhoides cauſas. 1. Salutare Naturæ molimen, quo illa ſuperfluo ſe ſuo exoneret, ut ſæpe & naribus, & aliis variis viis affectat; vel ut ſeſe expurget a melancholico ſanguine, qui in ſyſtemate venæ portarum moratus, varia corpori incommoda creat. Eſtque ſæpius uterque hic fluxus periodicus.

II.

II.

2. Est ejusdem naturæ salutaris acutis in morbis nixus, ut coctam morbi materiam hac via eliminet.

III.

3. Acrimonia quæcunque sanguinis, quæ, ut vasa rodendo pulmonis hæmoptoën creat, ut eadem profusis mensibus fœminis sæpe est perniciosa; ita & in aliis corporibus vel stimulo continuo, vel facta diabrosi, fluxum hæmorrhoidalem producet, vix integre cessantem, aut enormiter saltem notabili tempore scaturientem.

IV.

4. Omnis hæmorrhoidalium venarum compressio interna, externa; qua efficitur demum id, ut corde pulsus sanguis per arterias, ut fortiores, minusque comprimendas, afferatur quidem,

per debiliores vero compreſſasque venas ſurſum remeare nequeat. ut

α. Gravidus uterus, ultimis Graviditatis menſibus, inteſtinum Rectum, vaſaque proin hæmorrhoidalia venoſa, maxime comprimens.

β. Partus difficilis, ita ut perlongo tempore infans has partes valde comprimat.

γ. Fœces duræ in ſegniore ventre pluribus accumulatæ diebus, inteſtinum Rectum in ſaccum extendentes, venasque prementes.

δ. Diæta ſicca, indigeſtilis, corpora maxime dura, ut nuclei Ceraſorum, Meſpilorum, Prunorum, Oſſicula animalium, copioſa Farinacea non fermentata.

ε. Conſuetudo latrinis diutius inſidendi, qua fit, ut extrema Recti putrido

trido vapori expoſita, laxentur admodum tumeantque.

η. Prava conſuetudo ſocordium, aut occupatarum Matrum, atque Nutricum, in quibusdam Regionibus, qua infantes, ne conſpurcent ſeſe, magnam diei partem cogant ſellis inſidere perforatis; quod nocet tam ob cauſam ad Lit. ε. dictam, tam ob totius Recti relaxationem. Quippe inteſtino utcunque laxato & propendente, conſtringens ſe ani ſphincter, portionem inteſtini penduli intercipit, vaſaque comprimit; unde lapſu temporis diatheſis ad hæmorrhoidas naſci poteſt.

θ. Conſuetudo fœces diutius retinendi; qua ii præprimis laborant, qui vel nimia occupatione, vel deſidia, quamdiu poſſint, ſuas morentur alvos. Fœces hinc in colo, & præprimis in Recto

colli

colliguntur, accumulantur, Rectum dilatant, premuntque ita; ut poſtmodum alvus nequeat, niſi ſummo cum niſu, reddi. Hac porro de cauſa venæ hæmorrhoidales utriusque generis preſſæ, neceſſario intumeſcunt.

ι. Inteſtini Recti frequens, & aliquantiſper perdurans, prolapſus, ita quidem, ut ſæpius a contracto ſphinctere ſtranguletur, unde venæ, arteriis facilius comprimendæ, hic ſenſim turgent.

V.

5. Cauſa, a Medicamentis, alimentisque nonnullis, vi quaſi propria, atque ſpecifica, ad generandas hæmorrhoidas aptis. Talis omnibus Authoribus *Aloë* audit. Talis eſt *Allium* apud *Foreſtum*, Lib. 23. Cap. 3. in ſcholio &c. & apud alios alia.

VI.

VI.

6. Causa Equitationi crebriori ac diuturniori debetur. An quod Equitantibus Ossis Coxygis extremitas sic introrsum premitur, ut postica Intestini portio inde comprimatur? An quod ipsi sæpe sua excrementa, quantumvis prementia, retinere cogantur? An quod valide transpirantes, necessario ex *Sanctorianis* siccam habere alvum debeant? An etiam quod equo succussore pluries vecti, toius trunci perpendicularis pondere podicem violente contundant?

VII.

7. A suppressis mensibus, hæmorrhagiisve narium, aliave quacumque evacuatione, sive naturali, sive præternaturali, impedita, imminuta. Ulcera ipsa, cachochymiam olim eliminare solita, si eadem minui, supprimique contingat, huc rferuntur.

VIII.

VIII.

8. A caufa quacumque acri, irritante, in Recto trahente moram, illudque debilitante, vafa rodendo infirmante, tenefmos creante; qualem præ cæteris Dyfenteria diuturnior generare folet.

IX.

9. A morbis vaginæ, ac veficæ urinariæ, maxime circa ejus collum, principiumque urethræ. Veficæ quippe fcirrhi; abfceffus, calculi, id quotidie demonftrant. Unde demum has nonnulli veficæ hæmorrhoidas appellant. Contingitque idem fœminæ a tumoribus occupantibus poftica vaginæ.

X.

10. A Crimine omnium flagitiofflimo, contranaturali, vindictam in cœlum clamante, inter homines ne nominando

nando quidem; de quo qui medice nosse quidquam opus habent, adeant doctissimi *Astruc* egregium de L V. tractatum.

XI.

11. A frequentiore Hirudinum suctu, inductaque consuetudine huc versus derivandi cruorem.

CAPUT III.

De Hæmorrhoidum utilitate ac damno.

§. I.

Hæmorhoides. duas potissimum tollunt plurimorum morborum caussas, quarum alteram Plethoram vocant, alteram Cacochymiam.

II.

Ita *Hipp. Libr. VI. Epid. sect. 3. tex. 28.* & *Libro de Humoribus pag. 51.* edit. *Foës.* ipsissimis fere utrobique verbis: „ Qui „ hæmorrhoidibus laborant, inquit, ne-

„ que

„que Pleuritide, neque Peripneumonia, „neque ulcere Phagedenico, neque Fu- „runculis, neque Thermintis, fortaſſe „nequa Lepra, fortaſſis ueque aliis „(ſive potius, ſortaſſis neque alphis, „Vitiliginis genere) corripiuntur. In- „tempeſtive autem curati multi, hujus- „modi morbis non longe poſtea tentati „ſunt, perniciofe ſic habentes. Quem- „admodum enim in aliis abſceſſibus, „quales verbi cauſa ſunt Fiſtulæ, id „obſervatur, ut aliorum morborum „medela exiſtant, ita quoque eodem „modo, quo hos morbos ſanant, etiam, „ſi antea fluunt, eosdem prævertunt.

III.

In Aphoriſmis ſimilia habet. *Aph. 3-30*, Hæmorrhoïdas proprias iis deſcribit, qui jam adulti, morbis inflammatoriis maxime obonoxii hærent.

IV.

IV.

Aph. 4-25. „ Sanguis surfnm quidem, „ qualiscumque sit, malum: (nempe vomitu cum frebre, *Aph. 7-37.* vel tussi ejectus; exicipitur ergo saluberrima sæpe narium hæmorrhagia, quam pluribus in locis nedum condemnat, sed summopere laudat („ deorsum vero bonum, „ niger nempe subtus secedens. „ In quem *Aph.* pulcre *Galenus*: „ Possumus „ quoque nigra sic accipere, quemad- „ modum ipse in Epidemiis, quum de „ hæmorrhoïdibus ageret, usurpavit, „ prout Melancholicis affectibus me- „ dentur. Nam revera, Melancholiæ „ jam factæ, maximum remedium est „ Hæmorrhoïs aperta; & simul est im- „ pedimentum ne accidat quæ futura „ fuisset.

V.

V.

Aph. 6 - 11. „Melancholicis & Ne-
„phriticis Hæmorrhoïdes fupervenien-
„tes, bonum. „ Et 6-21. „Infanien-
„tibus (Maniacis) fi Varices, aut Hæ-
„morrhoïdes, fupervenerint, infania
„folvitur. „ Ex *Galeni* in hos *Aph.* Commentariis patet, Sanguinem Melancholicum olim univerfum, jam confiderari ut nunc, five ad Hypochondria ftagnentem, eademque infarcientem, five Renes obftruentem, five demum opplentem Encephalum. Quas omnes ob caufas Hæmorrhoïs proficua cenfetur, tum iis, qui melancholicos humores toto corpore circumeuntes gerant, tum quibus ii ad Syftema Venæ portarum deponantur, tum etiam his, quos Nephritis ab hac caufa infeftet, tum denique quorum hinc orta infania.

„Quare

„Quare nihil mirum, ait *Galenus*, & „Melancholiam, & Nephritim curari „per hæmorrhoïdas, utpote quæ San- „guinis veluti fæcem vacuare soleant.„ Imo ipsos Calculos a fæce hac atrabiliaria, in renibus stagnante, basim posse nancisci, ad quam Urinæ secretæ terrestes particulæ adponant sese, certum adparet.

VI.

Coac. tex. 333. dejestiones alvi nigras in casu quodam condemnans *Hippocrates*, salutem ex Hæmorrhoïdibus succedentibus præsagit. „Quibus ex crebra & „profusa Hæmorrhagia frequens nigro- „rum dejectio est, indeque suppressio, „Hæmorrhoïci fiunt hi cum alvi dolo- „re: sed tamen cum flatibus patientes „doloris. „Vide *Duret.* in hunc locum pag. 196.

VII.

Cocc. N.° 346. ab Hæmorrhoïde non ſatis diu, nec ſatis copioſe, fluente, Vertigines oriri ait, quæ paraplectici quiddam ominentur. Ob quam cauſam tunc Phlebotomia vult parcioris hæmorrhoïdis defectum reſarciri. N.° 336. de hæmorrhagia narium deficiente, & per V. S. curanda, idem dicit.

VIII.

Coac. N.° 478. „Quæ Apoplecticis ve-„niunt Hæmorrhoïdes, ſalutares.

IX.

Quid quod ipſis Phthiſicis nonnunquam prodeſſe eas dicat.? *Coac. N.° 437:* „Quæ Phthiſicis accidit ſputorum ſup-„preſſio, dementiam nugacem infert: „His ſpes eſt apparituram Hæmorr-„hoïdem.

X.

X.

Quamvis porro plerique laudati hic textus etiam de quavis hæmorrhagia intelligi queant, ut patebit, cap. V. n. XII. cum tamen tanti ſit uſus Hæmorrhoïs, merito ſcripſit *Hippocrates. Aphor. 6 - 12.* „Hæmorrhoïdas curanti diuturnas, niſi „una ſervata fuerit, periculum eſt ne „Hydrops ſuperveniat aut Phthiſis.

Rationem quippe dederat textu laudato *Epid.* dicendo: „Quemadmodum „enim in aliis abſceſſibus, cujusmodi „v. g. ſunt Fiſtulæ, id obſervatur, quod „aliorum morborum medela exiſtant, „ita quoque Hæmorrhoïdes„. In quæ verba egregie *Galenus:* „Intempeſtive „ſane Hæmorrhoïdas curant, qui ne„que Venam periodice tundunt, neque „purgantibus aliorſum ducunt (*δὶ ὑποχ„λατιων* : Vid. *Libr. de Ration. vict. acut.*

„*pag. 387.*) neque per exercitationes „corporeas diſſipant, neque unam ſal- „tem ex illis relinquunt, ſed omnes „ſimul tollunt. „ An ergo *Galeni* mens fuit, non peccare eum omnes auferendo, ſi & V.S. purgantibusque, materiem aliorſum duceret, & exercitio corporeo hominem ita diſponeret, ut tranſpirando plethoram præveniret ? Eſt certe in regula generali exceptio, ut mox liquidius adparebit.

XI.

Nam ipſe *Hipp. Libr. de Hæmorrhoïd.* „Urere, inquit, ita oportet, ut hæ- „morrhoïdum nulla inuſta relinquatur, ἀλλὰ πάσας ἀποκαύσεις, ſed ut ad unam „omnes urendo auferas „. Triplicem deinde methodum omnes auferendi tradit, igne, ferro, erodentibus. Sequiturque illum *Aetius Tetrabib. 4. ſerm. 2. cap. 5.* Vide-

Videtur omnino *Hippocrates* distinxisse inter Hæmorrhoïdum genera. In *Aph.* locutus diserte fuerat de χρονίαις, *Antiquis*, Hæmorrhoïdibus, quæ designarent inveteratam jam Naturæ Consuetudinem, sese hac via aut superfluis, aut noxiis, exonerandi. In his igitur unam servandam esse jubet. Ubi vero recentes erant, molestæque eædem, & numerosæ, considerabat topicum vitium occasione natum, minime vero salutare molimen Naturæ: unde easdem cunctas eradicandas censet.

XII.

Ipsaque *Galeni* est eadem mens, clare percipienda in *Comment. ad Aph. 4-25. Chart. Tom. IX.* & *Comm. Libr. de humor. Text. 26. Chart. Tom. VIII. pag. 576.* Ubi namque ultimo loco longe lateque de omnium ablatarum nocumentis disse-

 ruerat,

ruerat, aperte id de antiquis intelligere se oſtendit, de recentibus vero minime. Unde ait: „Scire tamen convenit, non „ſemper boni conſulendum eſſe, ut San- „guis per infernas partes ex Hæmor- „rhoïdibus effluat, ſed tum denique, „cum nigra excernuntur, & cum ho- „minis natura multum humoris hujus- „modi accumulat. *Alioqui* Natura non „eſt tali evacuationi aſſuefacienda; „quippe quæ utrumque exceſſum pe- „riculoſum habeat: tum quando ſan- „guis ultra modum excernitur, tum „quando ex toto cohibetur. Nam in „immodica vacuatione veremur, ne „homo de repente moriatur, aut fiat „Hydropicus, aut Cachecticus; con- „tra vero iis, qui ex cohibitis nunc „hæmorrhoïdibus Sanguinem coacer- „vant, ſecare Venam oportet, ne in

„magnum

„ magnum aliquem morbum cadant. „
Patet igitur quo in homine omnes liceat auferre, iu quo vero unam oporteat ſervare apertam.

XIII.

Hinc facile comprehendimus hiſtoriam *Alcippi Epid. 4. pag. 1139.* „ *Alcippus* „ hæmorrhoïdas habens ab iisdem cu- „ rari vetabatur. Curatus tamen fuit, „ ſed ſimul inſanivit. Febris acuta ſuc- „ cedens, Maniam ſolvit. „ Patet utique hæmorrhoïdas rpertas moleſtasque habuiſſe *Alcippum*, nec ferre voluiſſe: oehortamento, ne auferri ſibi curaret, non auſcultaſſe, curatum autem in Maniam incidiſſe; a qua, non niſi fortunata admodum febre, liber evaſerit. *Alcippus* igitur ex iis non fuit, quibus *Hipp.* integrum hæmorrhoïdum curationem ſuaſiſſet, ſed eorum eſt ad claſſem

teferendus, quibus una aperta effet fervanda.

XIV.

Intelligimus quoque quinam illi fuerint, de quibus *Galenus comm. in text. 26. Lib. de humor.* „Quibus tandem ignorat, „inquit, plerosque in Melancholiam „Infaniamque incidiffe, hifce excre„tionibus infcitia Medicorum fuppref„fis? Alii dolore lateris, alii renum „vitiis correpti funt; aliis accidit, ut „fanguinem e ventriculo vomerent, „aut ex pectore tuffi ejicerent, aut pa„raplegia, aut hydrope oppreffi, inte„rirent„. Antiquos profecto hæmorrhoïdarios *Galenum* hic præ oculis habuiffe, ex iis liquet, quæ mox huic textui fubdiderit, quæque jam fupra laudaverim: „*S*cire tamen convenit, „non femper boni confulendum effe,

„ut

„ut ſanguis per internas partes &c. *Vid. Theſ. XII. cap. III.*

XV.

Cœterum qui conſiderat quod, quantosque, tum acutos, tum chronicos morbos, ſive Plethora ſana, morboſave, ſive Cacochymia peculiaris, olim evacuari ſolitæ, jam retineri cœptæ, neceſſario debeant generare; ille minime mirabitur tot morbos, ab hac cauſa genitos, tum textibus enarratis enumerari, tum longe numeroſiores adhuc poſſe recenſeri. Nam,

1. Pleuritis, Peripneumonia, Phrenitis, Paraphrenitis, Splenitis, Hepatitis, Gaſtritis, Enteritis, Nephritis, Hyſteritis, Apoplexia, Convulſio, Tetanus, Febris ardens, Febris quæcumque, a ſola Plethora ſuppreſſa ducere originem poſſunt.

2. Phthisis a retento hæmorrhoïdon fluxu nasci potest; sive quod Peripneumoniam, Pleuritidemve, sequatur illa, sive quod ex nutritione nimia, exercito non dissipata, nata fueit; quam ultimam speciem frequentem ostendimus *Rat. Med: part. 2. & 3.* quamque san Hæmorrhoïs levare posset, ut *Thes. IX. cap. 2.* habetur.

3. Hydrops oritur, quado Stagnans Plethora Cacochymiam induit; cujusmodi exempla cachecticæ & hydropicæ fœminæ nobis exhibent, post suppressam evacuationem Menstruam.

4. Maniam, Paralysin, similesque morbos, atrabiliaria spissitudo generat, prout ad Encephalon, Nervorumpue sive origines, sive decursus, accubuerit.

XVI.

XVI.

Hi ergo homines, qui quopiam horum morborum, ratione Plethoræ, aut Cacochymiæ, laboraſſent, jam largo Hæmorrhoïdum fluore ab iisdem morbis degunt immunes, in quantnm ſcilicet hi morbi ab hac cauſa oriundi eſſent.

Equidem homines poſſe tamen in eosdem incidere morbos, vel inde manifeſtum fit, quod cauſæ ſufficientes dentur, quæ in medio Catameniorum, Hæmorrhoïdumve, fluxu, morbis acutis chronicisque producendis aptæ natæ ſint.

Sane Hæmorrhoïdum fluor nunquam impediet, quo minus homo in Pleuritidem incidat, quem curſu agitatum, rarefacto, eoque moto proinde cruore turgidum, copioſus Gelidæ refecerit hauſtus, aut quieſcenti gelida afflaveri

aura.

aura. Prætereaque exempla quotidiana ſunt cauſarum, acutos quæ generent morbos, in Puerperis, in Virginibus, in Hæmorrhoïdariis, ipſo rite quamvis pergente fluxu.. Quod ſi demum tunc fluxus ſiſtatur, ſiſtitur quidem ille a morbo, non vero ille ſubſiſtendo morbum creavit. Ecquis Practicorum pluries non viderit, quod aut fluxus tempore, aut eo brevi prægreſſo, morbos hujusmodi gignant motus, iracundia, vindicta, mœſtitia, vina, venus?

XVII.

Collatis igitur, interque ſeſe comparatis, Antiquiſſimorum Medicinæ parentum tum ſententiis, tum obſervatis, adparet,

1. Hæmorrhoïdas vetuſtiores, conſervatæ eo usque ſanitatis teſtes, nunquam inculpate auferri univerſas.

2. Hæ-

2. Hæmorrhoïdas recentes & licere, & oportere, aliorsum ducere, nisi earum conservationem Natura aperte clamitet; ut v. g. esset observata prima vice Hæmorrhoïs, quæ hominem illico a diuturniore mania sublevaret: cæterum propter periculum sive suppressi, sive retardati, sive imminuti, sive nimium aucti, hujus fluxus, hæmorrhoidas impediendas, & curandas esse.

3. Hinc sapientissimorum horum virorum sententiam neutiquam eandem esse cum ea Modernorum, qui audacter asseverent, hun fluxum viris æque necessarium esse, quam fœminis menses.

4. Adeoque antiquos hos Patres non injunxisse Medicis ut quemvis morbum, seu Plethora, seu Cacochymia genitum, hæmorrhoïdum provocatione curare satagerent, sed iis tantummodo, quas

Natura

Natura indicaſſet, viis, hæmorrhoïdales hæ fuerint, an aliæ quævis.

XVIII.

Nec aliter cenſuere celebres in arte Viri, per varias Medicinæ ætates. Quamvis enim omnes ærumnas a cohibitis hæmorrhoidibus pathetice recenſeánt, haud tamen eas ita neceſſarias credidere, ut natura easdem non producente, arte tamen excitandas eſſe docuerint, utque cauſam difficilium morborum harum tantummodo defectui tribuerint. Totum id, quod ex horum monumentis colligitur, unice eo tendit, ut demonſtretur, ſæpiſſime ſalutari molimine naturæ hunc fluxum excitari, periodiceque reverti; ejusque ſive retardatione ſive ceſſatione, quam aut ars medica, aut abuſus ſex rerum non naturalium effeciſſet, morbos gigni omnis generis, quamdiu

diu causa, ob quam semel natæ hæmorrhoides essent, perseveraret. Quo certe in argumento omnes totius orbis medicos secum consentientes habent. Videri hic possunt *Sennertus*, *Sorbait*, *Riverius*, *Wepferus*, *Juncken*, *Sanctorini*, &c.

Ex his omnibus *Sennertus* audiatur, Germanorum Medicorum, 150. abhinc annis, facile princeps, *Tomo IV. pag. 473.* „Hæmorrhoides autem, inquit, qua„tenus tument, pertinent ad Morbos „magnitudinis præter naturam auctæ: „si vero sanguinem præter anturam fun„dunt, pertinent, ut *Galenus* scribit „*3. de sympt. caus. Cap. 6.* ad sympto„mata in genere Excretorum, toto ge„nere præter naturam. Neque enim „omnium hominum est sanguinem his „venis effundere, sed quorundam - - - „Etenim quamquam, cum moderate „fluunt,

„fluunt, utiles ſunt, & a multis mor-
„bis præſervant; tamen humor, qui
„ad excretionem naturam ſtimulat, na-
„turali modo ſe non habet; neque ſan-
„guis unquam, niſi in fœminis, ſecun-
„dum naturam excernitur. Et *Etmul-
lerus* Tom. 2. p. 1. pag. 144. „Quo-
„cumque modo accidunt hæmorrhoida-
„lia pathemata, omnia ſunt præter na-
„turam, cum hæmorrhoidales affectus
„*naturaliter* nemini contingant, adeoque
„ſemper eorum affectus præſupponunt
„ſtatum præternaturalem & morbidum.
„Hinc ſicuti mulieribus *vitio menſium* ſu-
„pervenire ſolent, &c.

XIX.

Quid, quod pravi ſucceſſus abunde nos de quorundam Medicorum temeritate convincant, qua ad cogendum hunc fluxum naturam perpetuo laceſſitant!

1. Namque male sæpius videmus eorum succedere conatus, dum otiante plane natura, illi non piceum illum, qui forsan tota morbi causa, sanguinem educunt, sed cum, qui ex iliacorum vasorum propaginibus floridior, vegetiorque, & quo homo miser maxime indiguisset, profluit. Unde efficitur ut ille longe debilior, mœstior, magisque atrabiliarius reddatur. Quippe ex *Thes. VI. & IX. Cap. 1.* patuit incertum 1. esse utram venam feriant Hirudines, 2. an non etiam vulnerent arteriam.

2. Summo ægrorum damno fit ut hypochondriaca Passio cum materie haud satis ab illa, quæ citra materiem fit, distinguatur. Qua distinctionis ignoratione Hypochondriaci sine materie coactis hæmorrhoidibus pessime multantur, ut

D post-

posthac ab aliis, qui rectius sapiunt, vix queant emendari.

3. Scatent Practicorum observata infortuniis, puæ oborta his, qui, Medico cogente, hæmorrhoidarii redditi, demum hunc fluxum aut minus sufficientem, aut penitus habuerint suppressum.

4. Ut omnes nimiæ hæmorrhagiæ vitam labefactare, Hydropem creare, mortemque possunt, ita etiam Hæmorrhoides. Unde secundum *Galenum* celeberrimus Venetorum Anatomicus & Practicus *Sanctorini*, *Tract. de Hæmorrhoid.* „Si modum, ait, exedat, ita ut „nimia sit excretio, quod Morborum „funebres apparatus, quantum crucia„tuum armamentarium!

5. Aliam calamitatum classem constituunt Furores dicti hæmorrhoidum, Uvæ, Marisci, Rhagades, Ficus, Dia-

brosis,

brosis, Inteſtini Recti relatio, & prolapſus, Teneſmi ad urinas, Stranguriæ, Dyſuriæ, &c. a quibus omnibus dolores ſæpe intolerabiles, aut demum inflammationes, ſuppurationes, gangrenæ, ani fiſtulæ, hydrops, &c. Unde laudatus mox *Sanctorini* addit „Hinc & „Hydropes, & Cachexiæ, & Tabes, „& Fiſtulæ, & Ulcera.

. 6. Tandem præconcepta opinio ubique hæmorrhoidas quærendi, id damni praxi intulit, ut vera cauſa dolorum in lumbis, in ano, in veſica urinaria, prætervideatur, hominesque, neglecta vera ærumnarum cauſa, fruſtra ad hæmorrhoidas torqueantur. Contigit videre in praxi ſic diſpoſitiones calculoſas, ſic Recti inteſtini inflammationes, relaxationesque eſſe neglectas, neglectu fere deſperatas eſſe redditas.

XX.

Cum ergo ſecundum omnes artis Principes natura hunc fluxum in plurimis haud excitet; cum ſecundum eosdem, univerſa ſana Praxis prohibeat homines, Natura viam non monſtrante eidem aſſuefacere; cum denique multa incommoda & calamitates ejus occaſione contingant; id apparet evidentiſſimum, quod Modernorum Praxis longe numeroſiores morbos creet, multoque plures Mortalium reddat ægrotantes, quam ex conſueto naturæ ordine ægrotare debuiſſent.

XXI.

Quare etiam ſecundum optimos Medicinæ Antiſtites, hæmorrhoidibus orituris, ortisque, crebro eſt reluctandum, quo diſpareant demum. Quum enim aut Fæces duræ, aut Conſuetudines pravæ,

aut Recti prolapſus, Resve indigeſtiles, Equitatio, Graviditas, aut alia quæcumque occaſionalis cauſa, hæmorrhoidum tumores, dolores, fluores, progenuerint, nec evacuatio hæc aliunde indicetur, ſtrenue allaborandum eſt, ut evaneſcant.

XXII.

Adde, quod natæ dicto mox modo hæmorrhoides haud raro vehementer nocere queant, ſi obſtructa & inflammata viſcerum, partiumque ab aorta deſcendente ramos accipientium, miſſionem ſanguinis potius ex adſcendentibus e corde ramis ſibi poſcerent. Quæ fortaſſis ratio fuit, quæ magnum *Wepferum* promoverit, ut ſcriberet *Lib. de morb. Cap. pag. 416. obſ. 104.* „ Certe hæmorrhoidum apertio, utcunque ab Italis „ ſumme extollatur, in praxi non iſſam

„ opem fert, quam præſtare multi pol„licentur ; quia ſæpe alibi vena ſecta, „ laudabilior ſucceſſus conſequitur.

CAPUT IV.

De Origine Hæreſeos circa Hæmorrhoidas natæ.

§. I.

Quum ſtabilita hucuſque Doctrina per omnia notæ Medicinæ ſæcula, usque ad proxime præcedentis finem, receptiſſima fuerit; quæ demum tantæ in ſchola medica mutationis origo?

Alterum neceſſario verum eſt: aut corpora humana legibus fuere mutata ſuis; aut Medici, citra naturæ immutationem, Doctrinam medicam, æternæ experientiæ innixam, turpiter mutaverint neceſſe eſt. Quum nunc corpora

iisdem

iisdem prorſus, quibus olim, legibus regantur, neceſſario ſequitur damnoſam in Medicina Hæreſin obtinuiſſe.

II.

Clariſſimus *Stahlius*, Vir ſi quis alius in Chemicis verſatiſſimus, ſpeculationibus autem in Medicina ſupra modum deditus, mutatæ hac in parte Medicinæ, non experiundo, ſed ſpeculando, exititit faber; quem mox ſchola ejus tota, in eaque Principes *Junker*, *Alberti*, &c. ſecuti ſunt.

III.

Suſpectum vel ideo dogma, quod Cl. *Stahlius*, ut alibi paſſim, ita diſertis, repetitisque ſæpius verbis, in Epiſtola ad Cl. *Alberti*, Albertiniano *de hæmorrhoidibus tractatui* in quarto præfixo, palam fateatur, omnesque palam fatean-

tur *Stahliani* Novum plane, insolitum, inauditumque, dogma esse.

Equidem stat laus sua, honosque, novis in Medicina observatis, quæ ejusdem pomeria extendant, illustrent obscura, dubia firment: sed ea jure vituperes, quæ nedum experientia nata, sed eidem penitus adversa reperiuntur.

IV.

Quid ergo respondendum ad innumera experimenta, quibus clarissimus novitii dogmatis Author, schola ejus universa, ex eaque prodeuntes numerosissimi tum aliarum Regionum, tum præprimis Germaniæ Medici, hæmorrhoidalem suam doctrinam sartam tectam esse arbitrantur? Et inprimis quid de famosa illa *Colica hæmorrhoidali*, quam *Stahlianis* imbuti principiis millies observent, cu-

rent-

rentque, interea dum alii, quibus haud licet adeo perſpicacibus eſſe, eandem vix animadvertant?

V.

Reſp. Eſt Colica quædam vere hæmorrhoidalis, a niſu ſanguinis verſus vaſa hæmorrhoidalia, orta; qualem etiam aliquoties fœminæ ad ventura patiuntur catamenia. Quem igitur in modum fœminæ aptis ad menſes provocandos auxiliis ab hac colica liberantur, ita & apta ad provocandas hæmorrhoidas remedia hanc dictam colicam tollunt. De hac re omnes hucuſque conſentiunt Practici.

Verum ideo quamcumque fœminarum colicam velle menſtruam adpellare, eamque, ut talem curare, eſt ſane fœminas peſſumdare millenas.

VI.

Est igitur colica menstrua, suis internoscenda signis, causisque, nonnullis per annos ad quosque menses solemnis, plerisque rarior, multis ignota. At vero præter hanc colicam, mulieres frequenter colicam patiuntur a variis VI non naturalibus rebus dictis, a spasmo, a temperie, a phlogosi, a materie rheumatica, quæ licet sui quæque genii sit, colicam tamen hæmorrhoidalem mentiri possit incautis.

VII.

Quemadmodum nunc Practici colicam in fœminis a longe aliis causis, quam a Menstruis, frequentissime oriundam & norunt, & curant; a fortiore norunt frequenter eandem in viris, curantque, aliunde quam ab hæmorrhoidibus genitam; quum longe rarior viris hæmor-

morrhois, quam fluxus menstruus fœminis.

VIII.

Quum proinde viri infinito rarius fluentes hæmorrhoidas habeant, quam fœminæ menses; quum fœminæ colicos dolores, aliunde quam a mensibus natos, millies patiantur; consequitur necessario id, ut qui centies & millies has hæmorrhoidales colicas sibi videre videantur, etiam centies & millies easdem ut tales, quales minime sint, salutent.

IX.

Quippe confundunt communes Morborum notities; nam dum Colicæ Nephriticæ, Rheumaticæ, Arthriticæ, Pictonicæ, idque genus aliæ inchoantes, iis adhuc, quæ veram ejus naturam determinent, signis carent, audacter hæmor-

morrhoidalem, quam nunc vident, appellitant: signis vero eam rite determinantibus obortis, inepte prorsum concludunt, ideo hanc determinatam Colicæ speciem oboriri, quod Colica hæmorrhoidalis suum non sit sortita effectum: quem si sortita fuisset, hanc tunc occasionem nascendi alteri colicæ prærecepturam fuisse.

Quare ad quasvis ejusmodi experientias, toties decantatas, cum laudato supra *Sanctorini* respondeo: „Nec mihi „experimentorum myriades pro hujus „(hæmorrhoidis) saluberrimo usu re„ponant. Sit Experimentis fides! At „sit cautum, alioquin difficillimum, „Experimentorum judicium!

X.

Quid ergo statuendum de *Illo hæmatitide*, *Hyppocrati* descripta, *Libr. de internis*

ternis affect. pag. 557. edit. Foesianæ, quam veram *Hæmorrhoidalem Colicam* esse voluit cum suis *Stahlius*?

Eodem hercle! modo, *Ileus hæmatitis* est *Colica Hæmorrhoïdalis*, quam est *Inflammatio Pleuræ*. Id utriusque Historiam inter sese conferenti liquido constat. Putrida tissolutio Sanguinis, cum fœtore oris, cum Gingivarum a dentibus abscessu, cum ulceribus crurum, cum narium Hæmorrhagia, sine ulla facta colici doloris mentione; ea sane putridi scorbuti historiam apte referret, nisi alacritas, magnaque ad ambulationes & exercitia promptitudo, contrarii quidpiam designarent.

Attamen si cum *Fæsio*, & *Charterio*, in suis ad hunc textum notis, censeamus hic necessario ὲ omissum esse, quia adparentia crurum alia post alia ulcera,

quæ

quæ *Hippocrates* hic defcribit, promptitudinem ad exercitia prorfum tollunt, tunc habemus accuratam fatis *Scelotyrbæ* enarrationem. Videte *Comm. Ill. Præfid. ad* ∫. *1148.* Quin & copiofus lactis, mellisque, ufus, Radices Betæ, Folia Cucumeris agreftis, Sal &c. haud inepte videntur huic morbo crando ab *Hippocrate* adhibita; qui tamen adjecit morbum multa medicatione indigere, imo aliquando non curari, fed ad mortem usque perfeverare.

Quo nunc jure morbum, fic *Hippocrati* defcriptum, Colicam hæmorrhoïdalem appellent? Utique *Hippocratis* textus nullum Symptoma Colicæ recenfet; recenfet vero Symptomatum feriem, quorum ne unicum quidem in Colica adeft. Quod fi curationem refpicias, dat plura, quæ certe in Colica haud

con-

conveniant, & de ſollicitandis hæmorrhoïdibus, quod rei totius præcipuum caput eſt, ne meminit quidem.

Ut merito concludam eos, qui præconceptas opiniones ineptis argumentis ſtatuminare cogantur, ſuæ ad probandum egeſtatis manifeſta indicia prodere.

XI.

Quid tamen judicandum de famoſis experimentis *Lutetiæ Pariſiorum* habitis, atque in *Theſi anno 1750.* ibidem propugnatis? quorum hoc primum: „Novimus mulierem, ita Aſcite laborantem, ut ad Paracenteſin multoties celebrandam coacta confugere, curaretur ad tempus, non ſanaretur: Ecce autem artem docente Natura, curamque ſuſcipiente, larga de repente advenit Hæmorrhoïdum vacuatio, ægramque liberavit ad annos.„ Hiſtoria

quippe

quippe hæc quoddam Hæmorrhoïdum privelegium clare demonſtrare videtur, quo privilegio ab ejusmodi ſe liberet morbis, in quibus ſecundum univerſas Medicinæ leges ſanguinem profundere vetitum eſt.

XII.

Reſp. Haud ſcribitur ab Autoribus utrum huic fœminæ hæmorrhoïdes quondam, ſalutares affuiſſent, an vero vice tunc prima comparerent?

Si primum; dico, quandoquidem notante *Hippocrate*, *Aph. 6 - 12.* Hydrops a ſuppreſſis hæmorrhoidibus naſci poteſt, etiam fieri potuiſſe ut fluxus hic reſtitutus Hydropis attulerit ſanationem; idque in ejusmodi potiſſimum corpore, in quo *poſt Paracenteſin*, *ſanitas adparuerit tam illibata, ut ad tempus curata* diceretur.

XIII.

XIII.

Hinc *iterum quæritur, quod in Historia deest, qua natus de causa Hydrops?* An a suppressis Hæmorrhoidibus, aut Catameniis? An a Diathesi eo inclinante? Cacochymia? Cachexia? Obstructione?

Talis autem, cui a malis his ultimis causis natus, promotusque, fuerit Hydrops, non sustinet tot Paracenteses impune, neque dicitur *post ultimam adhuc paracentesin ad tempus curata.* Nam ut recte advertunt, exemplisque confirmant, *Acta Ph. M. N. C. Vol. 6. obs. 60.* & *Vol. 11. obs. 29.* fluxus hæmorrhoidum in Hydrope, ab his ultimis causis nato, mortem acceleravit. Ergo non hinc, sed a prima causa, nempe evacuatione Hæmorrhoidum aut Menstruorum suppressione, oriundus fuit fœminæ hujus Hydrops.

XIV.

Id ſi verum, omnes ſenſati medici, Paracenteſi facta in tam bono corpore, mox in revocandas evacuationes animum advertiſſent, quo demum corrigerent morbi originem. Quod ſi, his prægreſſis, forte quis foret corporis in cavo aut relictus, aut de integro collectus liquor, integritate abſorbentium vaſorum, reſorptus is fuiſſet, communibusque Corporis emunctoriis eliminatus.

XV.

At cura profecto hæc non ſolius fit privilegio Hæmorrhoidis. Idem quippe caſus eſſe videtur, cujus meminit *Hyppocrates, Lib. de Vict. Acut. text. 39.* de Hydropico agens: „Si, inquit, difficulter „ſpiraverit, fuitque æſtiva anni tem„peſtas, & virium robur adſit, ex

„ brachio

„brachio ſanguis mittendus eſt.„ In quæ verba ſic commentatur *Galeeus* : „Hic ſolus (Hydrops) cum incipit, eget „interdum ſanguinis detractione, quum „ſcilicet ex retentione vel Hæmorrhoi- „dum, vel muliebrium Menſtruorum, „vel ex aliqua, quæ ita plethorica ſit, „cauſa, inceperit.

Eſt ergo Hydrops, ſunt Corpora Hydropica, in quibus V. S. conducat, auferendo veram, Hydropem quæ genuerat, cauſam. Ergo & reditus cujuscumque ſuppreſſæ evacuationis, Hydropem producentis, ſive ea hæmorrhagia narium fuerit, ſive hæmorrhois, ſive catamenia, corpus tale ab hydrope curare valeret.

XVI.

Hucusque reſpondi, vetuſtiores ipſi hæmorrhoidas fuiſſe ſupponens, a §. XII.

ad XV. Sed quid si totius vitæ prima modo vice prodierint? Tunc signarunt vires in hoc corpore tantas superfuisse, ut Sanguinis evacuationem innocue tulerint; signarunt bonitate corporis vasa, post ultimam Paracentesin tam robusta, humoresque tam compactos fuisse, ut regenerandi Hydropis causa defuerit, ac Sanguinis demum fuerit promotus fluxus: Hincque ipsas has hæmorrhoidas, non curæ causam, sed potius ejusdem effectum, extitisse.

XVII.

Altera *Parisiensis* historia fœminam sistit ann. 39. quæ Asthmate, Hepatitide, Nephritide, Colica uno tempore intestinali, alio hysterica, laboravisset; simlque & a retropressa Scabie, & hæreditaria Arthritide, admodum male haberet. Perhibetur venam secta toties,

ut

ut Radius, Carpus, Pes, Cicatricibus fœdati numerofis, nullam ultra admitterent Venæ fectionem. Hanc fœminam Autorum Thefeos alter infarctis Abdominis vafis laborantem vidit, pulfus habentem compreffos, tumidasque conquerentem hæmorrhoidas. Quam proinde ob caufam Hirudines admovit. Hæmorrhoidibus autem egregie fluidis, crebroque confpicuis, integram fanitatem fœminæ reftitutam vidit. Nonne folæ Hæmorrhoides hic ad miraculum curarunt tot, tantorumque, vitia vifcerum; quæ hæreditaria arthritide, repreffaque fcabie genita, obftructione & inflammatione confirmata, reliquam artis opem conclamatam declaraverant?

XVIII.

Indicat tota Hiftoria Fœminam hanc nondum ex inflammationibus fuppura-

tam, nondum ex obſtructionibus ſcirrhoſam, effectam eſſe; adeoque a frequentiore V.S. aliquantillam tuliſſe opem; tum quia Plethorica fuiſſe adparet, tum quia Gallorum corpora frequenti M.S. a teneris aſſueta, ejus repetitionem crebrius poſcunt: at vero, quod maxime notandum, ſyſtema venæ portarum, quod tam variis pathematibus ſingularem ſui depletionem toties indicaſſet, demum aptam pandiſſe ſibi viam, qua magnam morborum cauſam eliminaret. Ut proinde Hiſtoria hæc, æque parum quam præcedens, Hæmorrhoidum miracula canat.

XIX.

Tertia in Scenam prodit Virgo hæmorrhoidibus curata, poſtquam aliquot ab illinc annis, retardato fluxu menſtruo, diris eſſet abdominis cruciata doloribus:

loribus: ad quos ſedandos innumeræ quidem V.S. fomenta, balnea, paregorica, aquæ tam martiales quam ſulphureæ, at penitus incaſſum, adhibita eſſent. Cum autor intelligeret „ a ſpiſſo, „ & viſceribus abdominalibus hærente „ Sanguine, univerſam Symptomatum „ cohortem, ut plurimum, originem du- „ cere „ animadvertit ſimul externarum hæmorrhoidum, earumque quidem turgentium, adeſſe congeriem, quibus ſuaſit Hirudines adplicandas. Verum anni ſpatio Puella huic conſilio reluctata (mali admodum tolerabilis argumento) eidem tandem paruit, & quinquaginta circiter variis temporibus hirudines paſſa, convaluit.

XX.

Ut præcedentes, ita & præſens hiſtoria, quamvis fronte prima rerum mi-

rabilitate veluti percellit, nec miri, nec extraordinarii, quidquam continet. Imo attente legenti abunde patet, & caufam, & Symptomata morbi, & ipfas Hæmorrhoidas cœcas, id innuiffe, quod in Syftemate Venæ portarum fons latitaret malorum, adeoque fui expulfionem per Hæmorrhoidas manifefto indicaffe.

CAPUT V.

Quasdam practicas quæftiones continens.

§. I.

An homini, hæmorrhoidas ex Plethora quondam paffo, jamque, iisdem aliquandiu non fluentibus, ægrotanti, cura debeat præcipua effe reftituendi easdem?

Ex doctrina antea data, pendet refponfio ab examine quæftionis, ejusque diftinctione. Vel enim homo plethori-

cus

cus esse perstitit, vel non perstitit: Si Plethoricus existens, nunc ægrotat, jam vel naturam per cœcas hæmorrhoidas, viam hanc reserare aperte molientem, percipit, vel minime percipit. Si percipit, convenit indicatum Naturæ sequi, & provocare hunc fluxum; si non percipit; defectum hæmorrhoidum doctrina *Hippocratis* & *Galeni* instructus, V.S. suppelere debeo.

Requisitam autem depletionem adeptus, autor illi ero, ut victu moderatiore, ac debitis exercitiis id efficiat, ut plethoricus ultra non fiat. At vero si ne plethoricus quidem ultra est, cessat plane ratio de hæmorrhoidibus cogitandi: cessat consideratio Moliminum, quæ Natura olim hac via fecerit. Morbus est mihi nunc, non ex anemnesi hæmorrhoidum, sed ex symptomatibus præsentibus, curanda.

II.

Quando Melancholici, Hypochondriaci, Atrabiliarii, olim ab atra bile ægrotantes, fluentibus postliminio hæmorrhoidibus convaluerint, jamque iisdem cessantibus, ægrotent; an non illico reseranda hæmorrhois?

A bona quæstionis distinctione apta pendet responsio: si morbus est plane idem qui olim, ita ut, quæ nunc præsentia sint symptomata, a spisso Venæ portarum sanguine nasci observentur, utique omnem navare operam oportet ad revocandum hunc fluxum. Sin autem idem homo, seu Naturæ, seu Artis ope, ab illa abdominali sarcina immunis vixerit, hæmorrhoidibus quantumvis carens; ipseque præsens morbus nihil habeat cum atra bile commune; necesse est curare eundem, non secundum antiqui, quo dudum caruerit, mor-

bi

bi regulas, ſed juxta præſentis ægritudinis medicandæ leges. Haud enim potiore jure huic reſtituerem hæmorrhoidas, quam quo ægro, quem quondam ſudor a morte præſervaſſet, nunc in morbo, a priore abſimili, ſudatoria medela curare vellem; quippe quod olim ſalutares, nunc noxios poſſet provocare ſudores.

III.

Quid ſi homo antiquitus cum hæmorrhoidibus ſanus, jam ſine iisdem prima vice vitæ Melancholicus fiat? nonne ipſi mox illæ revocandæ? Urgere quippe hæc indicatio videtur, cum ab omni ævo, hos usque in dies, toties deprehenſæ ſint huic morbo ſalutares.

Quid hic affirmem, negemve, non habeo, niſi primo noverim qualenam ſit iſtud Melancholiæ genus, quo nunc

prima

prima vice laboret? Sitne spiſſo atrabiliario ſanguine, an vero mera mobilitate ſolidorum, tenuitateque humorum, oriundum?

Si ab ultima cauſa; Medicus cogendo hæmorrhoidalem fluxum inſigniter peccat. Primo quidem quod cuncta ejus molimina delicatiores hoſce nervos vehementer exagitent, morbique ideo tum ſymptomata, tum ipſam exacerbent cauſam. Secundo autem, quia hiſce ægris, niſi alii urgentiores morbi id expreſſe jubeant, nihil eſt evacuantibus pernicioſius. Quantumvis enim nonnulli inde videantur principio lavari, obſervantur tamen in pejus poſtea ruere: cum ſolidorum inertia, ac fluidorum tenuitas, immane quantum! inde augeantur.

Sin

Sin vero a caufa prima; præprimis inquiram utrum illa, quam præfentem morbi caufam detego, fpiffa fcilicet ac lenta humorum Diathefis, fyftema venæ portarum peculiari modo obfideat, an vero per univerfam humorum difperfa fit maffam?

Si itaque maffam totam infecerit, evacuantibus ex fua natura minus eget, quam attenuantibus, atque immutantibus, ab Arte peculiariter ad id deftinatis.

Quia tamen etiam cacochymica Plenitudo fui nonnunquam evacuationem poftulat, qua nimirum fpatium bonis five alimentis, five medicamentis, concedatur, miffio Sanguinis quocumque demum ex vafe fiat, ex æquo proderit. Si ex æquo proderit, quocumque fluat de vafe, eo potius loco eandem inftituam,

tuam, qui & commodiſſimus ſit, & paratiſſimus, & nullis poſthac incommodis obnoxius: neutiquam proinde (*vid. Cap. 3. Theſ. XII. XIX.*) ex hæmorrhoidalibus.

Sed deprehendat nunc Medicus ſyſtema venæ portarum atra ſpiſſitudine infarciri, quid tum?

Reperiet idem ille Medicus naturam hæmorrhoidas tumore, pruritu, dolore, indicantem, vel nihil horum. Si nihil omnino, dubiam hoc provocato fluxu curationem ægro proponat; eo quod, ſi a remediis internis, ſi ab emollientibus, ſtimulantibus topicis, imo ſi ab ipſis hirudinibus, contigerit, ut vena hæmorrhoidalis, Meſentericæ propago, dehiſcat, juvamen ingens inde capturus ſit; ſi vero hypogaſtricarum ſurculus, ſperato ſit fruſtrandus effectu.

(*vide*

(vide Thes. omnes 1. cap.) hancque observationem vide confirmantem *Ludovicum Mercatum Tom. 3. Lib. 3. cap. 17.*

Unde ipsissima causa intelligitur, cur his ægris toties laudatæ hæmorrhoides, non opitulentur? & cur iidem homines uno tempore inde insigniter leventur, alio vero tempore nedum leventur sed ægrius habeant? nam jacturam sanguinis non melancholici, sed fluidioris, impune non ferunt.

Alia autem res erit si natura viam monstret, venasque inflaverit hæmorrhoidales. Spes utique multo certior ægro datur fore, ut, Arte naturæ conamini obsecundante, ingens morbi levamen percipiatur.

IV.

Si homo olim vel acuto, vel chronico in morbo, crisin per hæmorrhoidas habuerit, jam

vero

vero denuo acute chroniceve laboret; an nunc iterum est ad illas disponendus?

Cum quo vergit natura eo ducenda sit, si per loca convenientia, oportet eam & hic sequatur Medicus, si ipsa per se molimina edat, veluti denuo hominem hoc fluxu judicatura. Natura autem plane otiante, Medicus sane haud meliore cum jure hæmorrhoidas promovere sataget, quam si quascumque evacuationes criticas, olim prægressas, in cunctis, quæ postliminio orirentur, morbis, resuscitare, repetereque, anniteretur. Si igitur stulte ac ridicule ageret, qui præsentem morbum vellet promotis curare sudoribus, eo quod hi olim judicassent eundem; aut eum sanare purgantibus, quem Alvus olim judicasset; ita contra artis præcepta is ageret, qui, propter crisin hæmorrhoida-

lem

lem quandam prægreſſam, hæmorrhoidibus ægritudinem tentaret fugare præſentem.

V.

An hæmorrhoides ortæ quondam occaſione Alvi ſegnioris, Dyſenteriæ, Equitationis, Graviditatis, Medicamentorum, Morborumque vaginæ, inteſtini, veſicæ, aliquid in poſterum pro tuenda valetudine, aut pro curando morbo, Medico indicent?

Ut apte reſpondeatur, erunt omnes hi homines tres dividendi in claſſes.

Primo, habuere horum multi explicatarum occaſionum una hæmorrhoïdas, eaque evanida, nullum harum aut fluxum, aut tumorem, experti ſunt. In his nulla ratio eſt hæmorrhoidas revocandi, quia nec unquam antea, neque poſtea, eas indicaverat natura. Ex *Theſi* igitur *XIX. cap. III.* is peccat in vera ar-

tis præcepta, qui citra aliam indicationem hæmorrhoidas provocet.

Secunda classis eorum est, qui ex una dictarum occasionum hæmorrhoidas passi, easdem tumidas deinceps, dolentesque, experiuntur. His itidem, cum natura illas indicaverit nunquam, non erunt ullatenus revocandæ, (vide *Thes. XII. & XIX. cap. 3.*) sed potius dolores ac tumores aptis auferendi auxiliis. Et si ipsis est detrahendus cruor, is eo ex loco ducendus, quem ejus, quo nunc laborant, morbi ratio eligendum suadet.

Tertia classis eo continet, qui aut Plethorici, aut Atrabiliarii, ex occasionali quidem causa hunc fluorem olim adepti sint, sed tamen posthac, ablata, quæ illum produxerat, causa, crebrius repetentem, cum euphoria, perceperint. His utique sana praxis jubet hunc

fluxum

fluxum conservare, segniorem animare, revocare cessantem. Secus qui fecerint, suisque tum venæ sectionibus, tum medicamentis, plethoram aut cachochymiam solvere, debellareque se posse arbitrentur, scioli sunt, naturæque non ministri, sed adversarii; ut evidentissime demonstravit *Ill. Præses in Comm. ad* *§. 741. & 779.*

VI.

Quid si fœminæ gravidæ, aut lactanti, hæmorrhois fluat?

Evacuationes menstruas, ut gravidæ, lactantesque, passim non habent, utque easdem, si habeant, illæ cum metu abortus, hæ cum lactis imminutione, aut jactura, patiuntur; ita haud infrequenter utrisque, citra ullum aut sanitatis, aut functionis detrimentum, hæ evacuationes contingunt. nulla pro-

inde hic regula generalis. Prudens Medicus, omnem occasionem, quæ menses provocare possit, demens, menses utrisque est permissurus, dum omnia signa eorum necessitatem, adeoque præstantiam, evincunt; prohibiturus, si contra Ipsissima hæc regula, quid in harum hæmorrhoidibus agendum sit, definit. Optimos practicos evolventi, veritas horum comprobabitur.

VII.

An hæmorrhoides non perniciosæ, quæ cum Catameniis alternent; ita ut altero 14. die menses, altero hæmorrhoides, fluant? Exemplum Sennertus habet Tom. IV. pag. 473. idem plures videre Practici, vel & has una cum illis.

Ut non impedimus catamenia, quæ quovis 14. die redeunt; ut etiam non prohibemus eadem, si omni quidem men-

menſe exacto, aſt duplo copioſiora, redeunt, dum junctam ſibi habeant illibatam conſtantemque ſanitatem; ut denique aut nimium, aut frequentiorem, quam valetudinis ratio permittit, menſtruum fluorem, prudenti opera imminuimus, ducereque ad juſtum moderamen annitimur: ita ſecundum easdem regulas de alternante, aut ſimul contingente, cum catameniis fluore menſtruo, judicaremus. Nec aliter *Sennertus* rem conſideraſſe videtur.

VIII.

Quid faciendum ſi fœminæ juvenculæ menſtrui loco flueret hæmorrhois? Aut Menſtruis ætate debita pro more ceſſantibus hæmorrhoides ſuccederent?

Fluor hæmorrhoidalis loco menſtrui in ejusmodi fœmina juniore, ſi maritata eſſet, præjudicium fœcunditati inferre poſſet. Quamvis enim proliferas matres

noscamus, quibus nulli unquam menses, nulla fere unquam fluxerint lochia; quia tamen fœminæ magis secundum naturam est menses, quam hæmorrhoidas habere, & exempla sine mensibus fœcundarum rarissima sunt, si nunc hæc sterilis, & spem tamen perennandæ prosapiæ in se fere unica collocatam haberet, theoretice hic concluderemus siccandam hæmorrhoidem esse, uterumque referandum: sed practice hoc opus, hic labor foret. Quæcumque enim Emmenagoga & Aristolochica in arte vocantur, æque hæmorrhoidalem pellunt, quam uterinum cruorem. Adplicati, utero ad Catamenia ciënda cujuscumque generis vapores, crurumque adhibita balnea, hæmorrhoidas æque provocant: missus denique vel ex pede, vel ex brachio, sanguis, ex æquo utris-

que

que prodest aut nocet. Attamen tentari posset, num secta brachii vena, adstringentibusque ad hæmorrhoidas admotis, sisti demum hunc fluxum contingeret, ac deinceps aura in uterum versa menses provocaret.

Et forte usui esse exemplum posset, quod invenitur in *Essays and. observ. phys. and. lit. tom. 2. pag. 403. &c.* de menstruis, medio in fluore a frigore suppressis, quæ demum revocabantur, quando, post Balneum vaporis, decem diebus adhibitum, postque purgans aloëticum, Arteria cruralis idonea ligatura comprimebatur, pudendis interim aquæ tepidæ vapori expositis.

2. Mensibus autem debita ætate jam cessantibus, si hæmorrhois succedat, necessitatem hæc indicat evacuationis, sive plethoræ universæ, sive saltem ute-

rinæ, & ultra nihil. Nam ſi v. g. ceſſante menſtruo hæmorrhagias narium natura produceret, indicaret neceſſitatem Phlebotomiæ faciendæ, iterandæque, haud narium hæmorrhagiæ promotionem. Eſt enim hæmorrhagia hæc, ſi criticas exceperis, infidum vel ideo auxilium, quod ſæpe aut parcius, aut copioſius, profundat ſanguinem: quapropter Practici tunc ſolent venam tundere, ut tutius omne ſuperfluum tollant. Cum nunc hæmorrhoides idem habeant, pejusque periculum, quam narium hæmorrhagia, omnis ratio militat pro auferenda hac ſcaturigine, & aliis viis natura ſublevanda.

Eſt porro reſponſio utraque hæc, ad duplicem quæſtionem data, ita intelligenda, ut ſi utrisque his fœminis adeſſet Atra bilis in ſyſtemate abdomi-

nali

nali collecta, hæmorrhoidalem fluxum utrisque fovere, ex *Thes. V. cap. V.* necessario deberem, si non ad fœcunditatem in priore, sed ad salutem ambarum medicina peteretur.

Urgebit fortassis quisquam hæmorrhoidis præ aliis evacuationibus, in defectu mensium, præstantiam, ex *text. 522. Coacarum*, ubi *Hippocrates* „salutare est, „inquit, muliebria non cohiberi: nam „inde veniunt Epilepsiæ, quibusdam „etiam longa profluvia ventris, ut ar„bitror: nonnullis etiam hæmorrhoi„des". Imo ipse *Duretus* videtur hic hæmorrhoidas ex hoc capite summis ex tollere laudibus.

Resp. 1. Ex toto contextu sententiæ *Coacæ* videri hæmorrhoidas potius in hoc casu vituperandas quam laudandas esse; quia Auctor ideo malum esse

 docet

docet catamenia cohiberi, quod ex eo Epilepſiæ, Diarrhææ, & Hæmorrhoides, naſcantur. Ergo hæ ſunt inter pravos cohibiti menſtrui effectus recenſendæ. In *Batavis* puerperis obſervare aliquoties contigit diarrhæam pro lochiis: perniciosa hæc in genere credita, tamen plures in vita ſervat, ſi vires bene conſervantur. Eſt revulſio hæc materiæ ab utero, inque inteſtina derivatio, bona reſpectu interitus alioqui ex ſuppreſſione oriundi; at vero ideo hanc puerperarum diarrhæam non laudamus, ut ſalubrem evacuationem, ſed conſideramus ut minus malum, quo quidem mors ſæpius præcaveatur, ſed nonnunquam tamen acceleretur.

Huc referri poteſt textus *coac. 333.* quem *cap. 3. n. 6.* jam recenſui: quo patet hæmorrhagias quandoque ſupprimi,

&

& Diarrhæam, Dyſenteriamve oriri, imo hanc nonnunquam iterum excipi ab hæmorrhagia.

Hinc cum *Hippocrate* pronuntiamus malum eſſe cohiberi muliebria (vel etiam lochia) quia inde Epilepſiæ, longæ diarrhææ, & hæmorrhoides.

Verum concedamus in hoc textu laudari hæmorrhoidas, ut ſuppreſſorum menſium defectui, ac periculo ſubvenientes, an ſolarum harum id privilegium eſt? Minime.

Hinc 2. dico *Hippocratem* in menſium defectu laudare omnem quacumque demum via factam vacuationem. *Aph. 5-33.* diſerte ait „Mulieri menſtruis deficien- „tibus e naribus ſanguinem fluere, bo- „num". Quomodo bonum? quia majus malum præcavet; ſed in ſe malum ſemper, quia contra naturæ ordinem. An

nunc

nunc hinc concludam præstantiam hæmorrhagiæ narium, præ omnibus aliis? Male concluderem; sed cum eodem saltem jure, quo alii in hoc casu prærogativas hæmorrhoidas faciunt.

Recte igitur in hunc Aphorismum *Galenus* „ cum multa sint loca, inquit, „ per quæ vacuari queat, aliis quidem „ omnibus sua quædam major, minor„ que, inest læsio, sola vero per nares „ evacuatio innoxia, quam nunc laudat „ *Hippocrates*. Non tamen si qua alia com„ periatur citra noxam evacuatio, pro„ pterea falsus est Aphorismus. Non „ enim quod sola per nares vacuatio de„ ficientibus bona sit, edixit, sed ipsam „ simpliciter commendavit, non addito, „ quod sola sit. Quod si quis eam, quæ „ per sedem fit, vacuationem ita affe„ ctis mulieribus utilem esse proferat, non

„ Apho-

„ Aphorifmo reluctatur. Nonnunquam „ enim *Hippocrates* unico velut exempli „ gratia propofito, de fimilibus omnibus „ pronuntiare videtur.

Ex omnibus his liquet fuppreffis catameniis dari loca periculofa, ex quibus fuppreffus profluat fanguis; ut v. g. pulmo eft: dari alia loca innoxia, ut funt nares, hæmorrhoides, &c. quo eodem modo hic innocuas pronuntiaremus venæ fectiones.

Qare laudandus optimus *Duretus*, dum, poftquam in explicando textu mox laudato *Coacarum* forte quid plus, quam par erat, hæmorrhoidibus videretur tribuiffe, fic demum concludit: „Eftque „ hac Dianoea Magiftri, ut doceat men- „ ftruales, quibus menftrua non refpon- „ dent, non aliter vindicari poffe ab il- „ lis fymptomatis, atque periculis, quæ infert

„ infert eorum ſuppreſſio, quam per hæ-
„ morrhagiam, varices, & hæmorrhoi-
„ das: quamvis illa perfugia mulieribus
„ non ſint naturaliter inſtituta, nec con-
ſueta, ob eamque cauſam ſuſpecta.

IX.

Si homo nunc ægrotans, qui vel nunquam eſt expertus hunc fluxum, vel easdem ſive caſu ſive opera naturæ, olim quidem, ſed multis ab annis neutiquam, paſſus eſt; ſi, inquam ille, in præſenti morbo ſuo, Medico renuntiet ſe jam tumorem, pruritum, teneſmum, materiæ albeſcentis tenacisque percipere fluorem: an hinc Medicus redditur certior de conatu naturæ per hanc viam indicato, eique obſecundare debet?

Cum debita diſtinctione reſpondeo 1. examinandum eſſe an morbus, qui nunc adeſt, revera talis ſit, quem hoc vacuationis genus aptius, certiusque, ſanet,

ſanet, quam quodvis aliud; ut v. g. eſt vena portarum atra bile infarcta.

2. Si acutus ſit præſens morbus, expendo mecum, an tempus ſit aptum, quo evacuatio hæc proſit; maxime ſi illam debeam ut criticam conſiderare? Novi enim quod, ſi die non bono, natura videretur aut alvo, aut ſudore, aut alia quacumque via, criſin moliri, eam adjuvare haud liceret.

3. Novi quoties id contigerit, ut inchoans Recti inteſtini prolapſus ſpeciem hæmorrhoidis, intra compreſſam ani ſphincterem eminens, præ ſe ferat: ſcio quoties uvæ, mariſci, condylomata, criſtæ, fungi, & id genus alia, naſci incipiant, quæ hæmorrhoidas mentiantur incautis: cognoſco demum horum accretorum corporum pondere, irritatione; quin & relaxati, complicatique

Inte-

ſtini, rugis; materiem albam ac tenacem, quæ cum futuro hæmorrhoidum fluore nihil commune habeat, exprimi ac profundi.

Ergo examino naturam morbi, morbi tempus, coctionis ſigna, & ipſum præprimis locum affectum. His omnibus rite cognitis regulas practicas exacte adplico, juſtaque earundem adplicatione facta, anuuo, abnuo.

X.

An infantes ſoleant Hæmorrhoidibus laborare? Ita nobis Vetulæ Cuſtodes jurant, matresque matronæ: facto vero accuratiore examine conſtat, tenello in corpuſculo finem Recti laxari ſæpius, ejusque relaxati plicam referre tumorem, quem falſo hæmorrhoida adpellitent: vel etiam tumorem hunc & preſſum, & ani ſtrictura veluti ſuffocatum,

catum, ſpeciem gerere corpuſculi profunde rubri, aut lividi; quod hæmorrhoidis appellatione perperam inſigniatur. Inexperta manu datæ infantibus enemata; peſſimus, isque frequens tamen, mos, ſuppoſitoriis, ex calidiore ſemine ſaccharo involuto, eosdem aſſiduo torquendi; ani tumores, excoriationes, imo ſanguinis fluxum excitare quidem poſſunt, at vero ideo hæmorrhoides aut non ſunt, aut ſi ſint, ut per infortunium natæ, curandæ ſunt. Poſſe autem contingere, ut infanti fluxus hæmorrhoidalis, ſponte natura, naſcatur, inficias haud ivero, quemadmodum *Etmuller Tom. 2. part. 1. pag. 143.* in pueris hæmorrhoidas obſervatas eſſe, non ſua, ſed *N. C. ann. 4. pag. 299.* autoritate refert; haud, inquam, id nego, modo mihi concedatur haud minus id in na-

in acutis eorum morbis, in dentitione difficili, &c. ſummo cum emolumento ſubinde fieri; verum hic humorum potius dicas rarefactionem ab acrimonia adeſſe, quam nimiam cruoris copiam: neque naturales evacuationes ſanguinis ante manifeſta quædam pubertatis indicia expectamus: imo ſi contingat, ut forte humores ſeu copia, ſeu rarefactione nimii, intra arctiora vaſorum ſpatia paulo ante pubertatem vix contineri queant, conſuetiſſima iis fit hæmorrhagia narium & nullatenus hæmorrhois. Unde neceſſario conſequitur id, ut licet de proſapia genitus ſit infans, cui ab ævo immemorabili hæmorrhois familiaris, tamen tempus pubertatis requiratur, antequam vere adpareat.

XI.

Cur hæmorrhoides aliis, quam aliis nationibus frequentiores?

1. A natura ſpiſſioris ſanguinis, quem calidior Atmoſphæra, fluidum vitalis liquidi continuo diſſipans, generare ſolet.

2. Ab incraſſante Diæta. Lege enim hydroſtatica & hydraulica, ita noſtris cum humoribus eſt comparatum, ut partes ſolidiores, ſubtilioresque, ſurſum; craſſiores vero, fungoſiores, ramoſiores, ferantur deorſum. Quam ob cauſam craſſorum humorum ſit major verſus infernas corporis plagas determinatio, accumulatio.

3. Sed eſt tertia ratio, fere reliquis omnibus prævalens, prava nimirum medentium conſuetudo, qua quinquageſies fortaſſe, & ultra, hunc fluxum promovere ſatagant, ubi vix ſemel eas natura indicaviſſet. Vide prænob. & Doctiſſ. *Hentſchel* Theſ. de Hæmorrhoid. n. XII.

XII.

XII.

An igitur dolor, ac tensio, pulsatioque, in lumbis, dorso, collo, non indicant naturæ ad hæmorrhoidas nisum? Nonne ipse dixit Hipp. Coac. 307. τὰ ἐν ὀσφύϊ ἀλγήματα, αἱμοῤῥοϊκὰ? *Nonne Coac. 312. dixit.* Ἐν ὀσφύϊ ἐπωδύνῳ καρδιαλγικὰ προσελθόντα σημεῖα αἱμοῤῥοώδεα, ἢ καὶ προγεγενημένα? *Et Prorrh. 1. text. 130.* Ὀσφύϊ ἐπωδύνῳ καρδιαλγικὰ προσιόντα σημεῖα αἱμορραγώδεα οἶμαι δὲ καὶ προγεγενημένον σημεῖον.

1. Si quis omnes numerosos textus *Coacarum* ordine legat, is videbit hos dolores, tensiones, posterioris corporis, nunc hæmorrhoidas designare, nunc menses, nunc alvi profluvia, nunc deliria, nunc convulsiones, & sic porro. Adeo ut hæmorrhoidas hinc nemo jure concludat, nisi peculiaria earum signa simul adsint.

2.

2. Plurimi chronici morbi, Nephritides, Arthritides, Rheumatiſmi, has partes corporis poſticas centies dolore ac tenſione afficiunt, ſine ulla indicata hæmorrhoide.

3. *Hæmorrhoidum*, *Hæmorrhoicorum*, *Hæmorrhoorum*, appellatio tam raro evacuationem ſanguinis per ani venas ſignificat, ut unus interpretum vulgari ſignificatione hodierna hæmorrhoidas intelligat, alius quamcunque ſanguinis evacuationem ab *Hippocrate* deſignatam putet. Et quod magis mirere, horum ſinguli adeo in interpretando Autore ſuo ſunt incerti, atque inconſtantes, ut nunc idem verbum in generali ſignificatione uno in loco, in alio potius ad hæmorrhoidas peculiariter, referant: idque ita, ut ex contextu toto rationem ignores, cur hic potius generali, quam peculiari